

VAPAAEHTOISEN RIKOSTAUSTAN SELVITTÄMINEN

Taustaa

Laki lasten kanssa toimivien vapaaehtoisten rikostaustan selvittämisestä on tullut voimaan 1.5.2014. Lain tarkoituksena on suojella alaikäisten henkilökohtaista koskemattomuutta ja siten edistää ja turvata alaikäisten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia.

RotaKids -toiminnassa rotaryklubit sitoutuvat lasten turvallisuutta ja koskemattomuutta edistäviin toimintatapoihin toiminnassaan. Tämä tarkoittaa sitä, että klubin hallitus käsittelee ja päättää ohjeen soveltamisesta toiminnassaan. Päätökseen sisältyy vapaaehtoisen rikostaustan tarkistaminen – asiakirjan hyväksyminen.

Tämä ohjeistus noudattaa Oikeusrekisterikeskuksen ohjeistusta.

Lähtökohtana ennaltaehkäisevät toimet

Rikostaustan selvittämismenettely tulee noudatettavaksi vain tehtävissä, joissa lapsi on ilman huoltajan läsnäoloa. Mikäli lapsi on vanhempansa seurassa, ei menettelyä sovelleta. Tehtävät, jotka kohdistuvat samanaikaisesti sekä aikuisiin että lapsiin eivät kuulu menettelyn piiriin.

Vapaaehtoisen rikostaustaote

Lain voimaantulon jälkeen vapaaehtoistoimintaa järjestävillä yhteisöillä on tietyin edellytyksin mahdollisuus tarkistaa vapaaehtoisten rikostausta.

Rikostaustan tarkistamisen edellytykset

Toiminnan järjestäjä voi selvittää vapaaehtoisen rikostaustan, jos kysymyksessä on tehtävä, johon kuuluu:

1. säännöllisesti ja olennaisesti alaikäisen opetusta, ohjausta, hoitoa, huolenpitoa tai muuta yhdessäoloa alaikäisen kanssa ja
2. henkilökohtainen vuorovaikutus alaikäisen kanssa ja
3. tehtävän hoitaminen yksin tai sellaisissa olosuhteissa, joissa alaikäisen henkilökohtaista koskemattomuutta ei voida turvata siitä huolimatta, että toiminnan järjestäjällä on käytössä toimintaa koskeva ohje tai tietty menettelytapa, jolla pyritään turvaamaan lasten henkilökohtainen koskemattomuus.

Jotta vapaaehtoistoiminnan järjestäjä pääsee rikostaustan tarkistamisen menettelyyn piiriin tulee sen luoda toimintaansa koskeva ohjeistus alaikäisten henkilökohtaista koskemattomuutta turvaaviksi toimiksi.

Lasten turvallisuutta lisäävistä toimintatavoista ja vapaaehtoisen rikostaustan selvittämisestä on luettavissa [toimintaohje esimerkiksi Suomen sosiaali ja terveys ry:n sivuilta](#) .

Lisäksi järjestäjän on arvioitava ne tehtäväkuvat, joissa rikostaustan tarkistaminen katsotaan tarpeelliseksi. Haettaessa vapaaehtoisia näihin tehtäviin on hakemuksessa ilmoitettava, että rikosrekisteriote tullaan tarkistamaan.

Rikosrekisteriotteen hakeminen

Ote haetaan [Oikeusrekisterikeskuksen sähköistä asiointipalvelua](#) käyttäen. Yhdistysrekisteriin merkitty järjestäjän edustaja voi kirjautua asiointiin ilman erillistä valtuutusta.

Muu järjestäjän edustaja voidaan suomi.fi-valtuutuksella "[Rikosrekisteriotteen tilaaminen](#) " valtuuttaa tilaamaan vapaaehtoisten rikostaustaotteet. (Tarkemmat ohjeet valtuutuksen tekemiseksi löytyvät Digi- ja väestötietoviraston ylläpitämältä [suomi.fi-sivustolta](#) .)

Hakemukseen tulee liittää vapaaehtoisten allekirjoittamat suostumukset pdf-muodossa.

Jos organisaatiolla ei ole käytössä suomi.fi-tunnuksia niin hakemuksen voi lähettää [turvaviestipalvelun kautta](#) osoitteeseen rikosrekisteri@om.fi. Hakemukseen tulee liittää vapaaehtoisen kirjallinen suostumus otteen hakemiseksi.

Suostumuksesta tulee käydä ilmi, että vapaaehtoinen on saanut tiedon rikosrekisteriotteen tarkoituksesta ja sen käytöstä, rikosrekisteriotteen sisällöstä ja siihen liittyvästä tietojenkäsittelystä.

Rikosrekisteriotteita ensimmäistä kertaa haettaessa tulee hakemukseen liittää myös järjestäjän hyväksymät toimintaohjeet tai menettelytavat alaikäisten henkilökohtaista koskemattomuutta turvaaviksi toimiksi. Jos järjestäjä käyttää ylempänä mainittuja yleisiä toimintaohjeita niin niitä ei tarvita liitteeksi.

Kaikki hakemukseen liittyvät asiakirjat ja liitteet pitää lähettää samassa lähetyksessä. Puutteelliset hakemukset viivästyttävät käsittelyä.

Samalla hakemuksella voi pyytää rikosrekisteriotetta useasta vapaaehtoisesta, kunhan jokaisesta vapaaehtoisesta on kirjallinen suostumus. Jos edellytykset otteen tarkistamiseksi täyttyvät niin vapaaehtoinen voi esittää työtä tai opiskelua varten hankkimansa otteen vapaaehtoistoiminnan järjestäjälle.

Ote maksaa sähköisen asiointipalvelun kautta tilattuna 6,00 euroa, muuten 12,00 euroa. Sähköisessä asiointipalvelussa tehtävä hakemus maksetaan tilattaessa. Postitse ja sähköpostitse lähetetyt hakemukset laskutetaan erikseen. Hakemuksen käsittelyaika Oikeusrekisterikeskuksessa on seitsemän työpäivää.

Rikosrekisteriotteen tarkistaminen

Rikosrekisteriote toimitetaan hakemuksessa ilmoitetulle toiminnanjärjestäjän yhteyshenkilölle. Yhteyshenkilö ei saa ottaa jäljennöstä vaan ainoastaan tehdä merkinnät otteen tarkistamisesta ja sen tunnistetiedoista. Otteelle mahdollisesti merkittäviin tietoihin voi tutustua [täältä](#) . Merkintä otteessa ei estä henkilön valitsemista vaan toiminnanjärjestäjän tulee arvioida voidaanko henkilö ottaa tehtävään.

Rikosrekisteriotteen tarkastaja on vaitiolovelvollinen rikosrekisteriotteelle merkityistä tiedoista. Vaitiolovelvollisuus jatkuu myös sen jälkeen, kun otteen tarkastaja ei ole siinä tehtävässä, jossa hän on tiedon saanut. Vaitiolovelvollisuuden rikkominen on säädetty rangaistavaksi.

Tarkistamisen jälkeen ote tulee välittömästi toimittaa vapaaehtoiselle. Jos otetta ei saada kuukauden sisällä toimitettua niin se tulee hävittää luotettavalla tavalla.